

מעדותה של בבה שקלאר על פעילות היודנראט בגטו פרוז'אני שבפולין

ש. האם הגרמנים מינו את חברי היודנראט או שהיהודים בחרו?
ת. היהודים בעצמם.

ש. ואת מי בחרו ליושב ראש היודנראט?

ת. יצחק ינוביץ, הוא היה היו"ר, ואחר כך היה ראש העיר, "שר החוץ" היה סגל, כי הוא ידע גרמנית טוב...

ש. ספרי מה ידוע לך על פעילות היודנראט? איך הם ניהלו את החיים?

ת. קודם כל אני רוצה להגיד שאצלנו היודנראט, כמו ששומעים לפעמים שמבקרים אותם, אז אצלנו זה היה באמת לחיוב. אצלנו היו אנשים שגירשו אותם מביאליסטוק והסביבה, מהרבה עיירות מסביב, והיודנראט באמת טיפל בהם כמה שרק היה אפשר. הכניסו לבתים של אנשים, הכניסו עוד אנשים. אנחנו גרנו בצמצום, בחדר אחד כל המשפחה, ובחדרים המיותרים היו פליטים מהסביבה. אפילו בחנות שהיתה גם כן, היתה משפחה מביאליסטוק, ונשארו אנשים מרוסיה שהבנים ברחו, שהיו פעילי המפלגה הקומוניסטית, שגם נתנו להם אוכל והכל. הם באמת טיפלו בכולם. אי אפשר להגיד מילה רעה אחת עליהם.

ש. רוב האוכלוסייה המבוגרת, היהודית, נשלחו לעבודות כפיה, נכון?

ת. אז ככה, אצלנו כשנכנסו הגרמנים, אז לקחו בערך 15 איש שגויים הלשינו שהם קומוניסטים, וזה ידוע שהרגו אותם.

ש. זאת אומרת מישהו הלשין עליהם?

ת. שהם קומוניסטים, שהיתה להם שנאה. אותם הרגו. אבל מאז לא היו אצלנו שום פגיעות ביהודים, שום דבר, עד שלקחו אותם... בגלל זה שאצלנו בגטו היו כל מיני קרטלים, זה לפי הרוסים - קואופרטיבים. היה בית חרושת למגפיים ונעליים, הכל הלך לצבא הגרמני.

ש. העסיקו בעלי מקצוע?

ת. בעלי מקצוע. והם אמרו שאנחנו "נוצלעכע יידן" - מביאים תועלת. בגלל זה הגטו שלנו היה בין האחרונים בכל הסביבה.

ש. על זה אנחנו נדבר. אני יודע על זה, כן. תגידי בבקשה, איזה פעילות ציבורית פתח היודנראט? עזרה הדדית? האם היה לכם מטבח ציבורי?

ת. מטבח אני לא יודעת, אבל עזרה הדדית היתה, והיו לפי תלושים, כל אחד קיבל משהו, והיו גם מדריכים לגטו. היה מאוד קשה, אבל איכשהו החזיקו מעמד.

מקור: ארכיון יד ושם 6348 – O.3.